

УДК 339.92:330.341.1](430)

ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ НІМЕЧЧИНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Шевчук В. О.

Кандидат економічних наук, доцент,
Національний транспортний університет,
м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7121-598X>

Дабіжа О. Ю.

здобувачка освітнього ступеня бакалавра,
Національний транспортний університет,
м. Київ, Україна

Німеччина, незважаючи на статус однієї з найпотужніших і найстабільніших економік світу, у сфері міжнародного бізнесу стикається з низкою серйозних викликів, що суттєво впливають на динаміку розвитку її підприємств і формують нові умови виходу на глобальні ринки. Сучасний період характеризується глибокими трансформаційними процесами у світовій економіці, які охоплюють енергетичний сектор, міжнародну логістику, цифрові технології, політичні відносини та ринок праці. Тому діяльність німецьких компаній у міжнародному середовищі відбувається в умовах значної невизначеності та постійного зростання конкурентного тиску. Ці фактори змушують як великих експортерів, так і малі та середні підприємства адаптувати свої стратегії, переглядати бізнес-моделі та активно шукати нові ринкові можливості [1, с. 14-17].

Одним із найважливіших викликів для Німеччини залишається енергетична криза, яка набула особливої гостроти після різкої зміни структури енергопостачання країни та скорочення доступності традиційних ресурсів. Зростання вартості енергоносіїв виявилось болючим саме для промислових підприємств – основи німецького експорту. Машинобудування, хімічна промисловість, автомобілебудування та металургія виявилися серед галузей, які зазнали найбільших втрат. Зростання витрат на електроенергію та газ призвело до підвищення собівартості продукції, зниження рентабельності та необхідності скорочення виробництва. У результаті деякі підприємства почали переносити окремі виробничі потужності у країни з дешевшими енергетичними ресурсами, що, у свою чергу, негативно позначилося на конкурентних позиціях Німеччини у глобальних ланцюгах вартості. Таким чином, енергетичний фактор перетворився на стратегічну проблему, яка визначає не лише сьогодення, а й майбутні можливості німецького бізнесу на міжнародних ринках. Ще однією вагомою проблемою є глибока залежність німецької економіки від глобальних ланцюгів постачання. Німеччина – одна з найбільш інтегрованих країн світу: понад половину її ВВП становить експорт. Тому будь-які перебої у міжнародній логістиці чи зміни в торговельних відносинах миттєво відбиваються на внутрішньому виробництві. Пандемія COVID-19 продемонструвала, наскільки вразливою може бути економіка, коли ключові компоненти, матеріали або технологічні вузли недоступні або затримуються на тривалий час. Торговельні конфлікти між великими країнами, зміни митних тарифів, регіональні кризи та геополітична напруга стали чинниками, які вимагають від німецьких компаній активного пошуку альтернативних постачальників та диверсифікації ринків збуту. Проте здійснення цих заходів не є простим і потребує значних фінансових та організаційних ресурсів. Однак тенденції останніх років свідчать, що створення більш стійких і гнучких ланцюгів постачання є не просто стратегічним завданням, а необхідною умовою виживання у глобалізованій економіці [2].

Не менш важливою є демографічна проблема, яка в Німеччині проявляється особливо гостро. Старіння населення та скорочення частки молоді на ринку праці призводять до

дефіциту кваліфікованих працівників. За оцінками німецьких економічних установ, у країні бракує сотень тисяч фахівців у технічних, інженерних, ІТ та медичних галузях. Для міжнародного бізнесу це створює подвійний виклик: по-перше, компанії не завжди мають змогу забезпечити себе необхідними кадрами для підтримання інноваційного потенціалу; по-друге, конкуренція «за таланти» між країнами і корпораціями стає дедалі жорсткішою. Відтак, підприємствам доводиться збільшувати витрати на залучення персоналу, запроваджувати імміграційні програми та спрощувати умови працевлаштування для іноземних фахівців [3, с. 33-34].

Серйозним викликом для міжнародного бізнесу є й високий регуляторний тиск. Німеччина дотримується суворих екологічних, соціальних та технічних стандартів, які з кожним роком стають жорсткішими. Запровадження європейських екологічних ініціатив, таких як Європейський зелений курс, створює додаткове фінансове навантаження на компанії, які повинні модернізувати обладнання, запроваджувати системи сталого виробництва та адаптувати бізнес-процеси до принципів відповідального споживання і зменшення викидів. У результаті витрати на адаптацію можуть переглядати інвестиційні плани, знижувати конкурентоспроможність продукції на міжнародних ринках та затримувати реалізацію проєктів. Водночас нормативні вимоги у сфері звітності та корпоративного управління ускладнюють діяльність міжнародних компаній, які повинні відповідати численним регуляторним нормам, що нерідко різняться залежно від регіону або галузі [3, с. 35-37]. Додатковим викликом є посилення глобальної конкуренції з боку США та країн Азії, передусім Китаю та Південної Кореї. Ці держави активно інвестують у цифрові технології, штучний інтелект, робототехніку та розвиток високотехнологічних секторів промисловості. Хоча Німеччина традиційно має сильні позиції у машинобудуванні та технічних інноваціях, останніми роками країна відчуває певне відставання у цифровій трансформації. Недостатня швидкість впровадження цифрових сервісів, бюрократичні перепони та застаріла інфраструктура негативно позначаються на конкурентоспроможності німецьких компаній на світовому ринку. Для міжнародного бізнесу це означає необхідність прискорення модернізації, інвестування в інновації та вдосконалення цифрових компетентностей [4, с. 48-52].

Важливий вплив на діяльність німецьких підприємств у міжнародному середовищі мають геополітичні зміни останніх років. Санкційна політика, зміна зовнішньоекономічних пріоритетів, торговельні перестановки та зростання протекціоністських настроїв у світі формують нові умови ведення бізнесу. Компанії Німеччини змушені переосмислювати структуру своєї глобальної присутності, шукати альтернативні ринки та оптимізувати торговельні операції. Участь Німеччини у міжнародних економічних союзах і домовленостях, зокрема в межах Європейського Союзу, допомагає частково пом'якшити негативний вплив цих процесів, проте загроза дестабілізації світових ринків залишається. Це спонукає німецький бізнес робити свої операції більш стійкими, орієнтуючись на багатостороннє співробітництво та довгострокову стратегічну диверсифікацію [5, с. 10-15].

Не можна ігнорувати й внутрішні чинники, які ускладнюють розвиток міжнародного бізнесу. Однією з таких перешкод є бюрократія, що традиційно вважається однією з найповільніших і найконсервативніших у Європі. Отримання дозволів, реєстрація проєктів, узгодження технічної документації та здійснення перевірок потребують значного часу, що відлякує іноземних інвесторів та уповільнює реалізацію інноваційних ініціатив. У результаті навіть великі компанії можуть стикатися з відтермінуванням запуску важливих проєктів, що негативно впливає на динаміку їх розвитку на міжнародному рівні [3, с. 37].

Попри наявність значної кількості викликів, Німеччина продовжує залишатися однією з найважливіших і найвпливовіших держав у глобальній економіці. Країна має потужний експортний потенціал, розвинену інноваційну систему, високий рівень технологічності промисловості та стабільну економічну політику. Крім того, Німеччина приваблює іноземних інвесторів завдяки високій якості інфраструктури, кваліфікованій робочій силі та передбачуваній правовій системі. Саме ці чинники дозволяють німецькому бізнесу адаптуватися до глобальних змін та зберігати провідну роль у світовій економіці [6, с. 5-9].

У сучасних умовах міжнародний бізнес у Німеччині характеризується необхідністю активної адаптації, стратегічної гнучкості та інтенсивних інвестицій у технологічні оновлення. Поступове вирішення енергетичних, інфраструктурних, цифрових та демографічних проблем здатне забезпечити країні новий етап розвитку, зміцнення конкурентоспроможності та посилення її позицій на міжнародних ринках. Таким чином, попри значні труднощі, Німеччина має всі передумови для подальшого сталого розвитку та збереження статусу одного з ключових центрів глобального бізнесу [5].

Наведений аналіз демонструє, що міжнародний бізнес у Німеччині перебуває під впливом складних і взаємопов'язаних факторів, які формують як виклики, так і можливості для подальшого розвитку. Енергетична криза, що спричинила зростання витрат виробництва, порушення глобальних ланцюгів постачання, демографічні зміни та брак кваліфікованої робочої сили суттєво обмежують конкурентоспроможність німецьких компаній на світових ринках. Важливим бар'єром залишається і регуляторний тиск, зумовлений високими вимогами ЄС щодо екологічності та сталого розвитку, що потребує значних інвестицій у модернізацію бізнес-процесів. Разом із тим геополітичні зміни та зростання протекціонізму стимулюють німецькі підприємства шукати нові ринки, диверсифікувати ризики та переглядати свої глобальні стратегії. Попри ці труднощі, Німеччина зберігає провідні позиції у світовій економіці завдяки розвиненому експортному сектору, інноваційному потенціалу та високому рівню технологічних компетенцій. Сильна промислова база та стратегічна адаптивність дозволяють країні успішно реагувати на глобальні виклики й залишатися ключовим гравцем у системі міжнародного бізнесу.

Отже, головним завданням Німеччини на найближчі роки є підвищення стійкості та гнучкості економіки, активне впровадження інновацій і цифрових рішень, а також зміцнення позицій на міжнародних ринках через модернізацію виробництва, розширення партнерських зв'язків і оптимізацію регуляторного середовища. Це створить основу для стабільного розвитку та ефективного функціонування німецького бізнесу в умовах глобальної конкуренції.

Список використаних джерел

1. International Monetary Fund. Germany: Country Report. IMF, 2023. 64 p.
2. Schwab K. The Global Competitiveness Report 2022-2023: Full data edition. Geneva: World Economic Forum, 2024. 589 p.
3. OECD. Economic Survey: Germany 2023. OECD Publishing. 112 p.
4. World Economic Forum. Global Competitiveness Report 2022-2023. Geneva: WEF. 78 p.
5. Braml J., Stanzel V. Geopolitical Shifts and Their Impact on German Foreign Trade. SWP Research Paper. Berlin, 2021. 36 p.
6. German Trade & Invest (GTAI). Germany as a Business Location 2023. 28 p.